

# Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

---

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

---

Nr. II. Den 15 Marts 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schult.

Undertegnede ere Redaktører, Forlaggere og Udgivere af  
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancellie-Raadere og Assessorer i det danske Cancellie.

---

## Offentlig Foranstaltning.

At de med Posterne forsendende Breve blive aarligen et betydeligt Antal ved Post-Kontorerne uindløste henliggende og indsendes derefter med Post-Kontorenes Regnskaber til General-Postamtet, i hvis Revisions-Kontorer man i enkelte Tilfælde i Fortiden, under Revisionen, har aabnet saadanne Breve, hvori kunde formodes at være Penge, Obligationer eller Dokumenter, hvis Afsender, eller den, til hvem samme var bestemt, da er bleven efterspurgt. I den senere Tid har General-Postamtet derimod, efter den Grundsatning, at et Brev ikke burde læses af andre end Afsenderen eller den, som det er bestemt til, ladet disse Breve henligge uaabnede; men, da deres Antal imidlertid aarligen forøges,

og

og det kan være til Gavn for Vedkommende, at de uindløste Breve aabnes, for at see, om deri er indlagt Noget af Værdi, saa har General-Postamtet gjort Hs. Majestæt Forestilling om visse Bestemmelser, under hvilke de uindløste Breve af General-Postamtet i samlet Direktion maatte aabnes, dog saaledes, at det burde være General-Postamtet aldeles formeent, at lase de Breve som aabnes, eller nogen Part deraf, naar deri ikke findes Penge, Obligationer eller Dokumenter, og i dette Fald dog ikkun Affendelsesstedet, Datum og Affenderens Navn.

Paa denne Forestilling har Hs. Majestæt, under 7 d. M., resolveret saaledes:

”Vi approbere allernaadigst: at A) de Breve, som nu henligge uindløste ved General-Postamtet og som ere indkomne med Brevpost-Regnskaber, som ere ældre end for 1799, maae 3 Maaneder, efterat denne Vor Resolution er bekjendtgjort i de berlingske Aviser og Altonaer-Merkur, aabnes af General-Postamtet, i den samlede Direktion, for at see, om samme indeholde Penge, hvilke i saa Fald deponeres i Postkassen, eller Obligationer eller Dokumenter af Værdi, hvilke da nedlægges i General-Postamtets Hypothek-Riste; og skal i begge Tilfælde Affenderen, eller den, til hvilken Brevet er bestemt, ifald han ikke igjennem vedkommende Postkontor kan opspørges, indkaldes med 3 Maaneders Bærsel i de berlingske Aviser og Altonaer-Merkur; men, naar han da ikke mælder sig, de foresundne Penge beregnes General-

neral-Postamtets Fattigkasse til Indtagt, ligesom og Obligationer eller Dokumenter, som, ved at lyde paa Hænderhaveren, have Værdi i hver Mands Haand, realiseres til Bedste for bemældte Fattigkasse. B) Paa samme Maade skal og forholdes med de ved Brevpost-Regnskaberne for Aaret 1799 og i Fremtiden indkommende uindløste Breve, naar disse i Aar og Dag have henligget ved General-Postamtet. Men, paa det Vedkommende for Fremtiden kan gives al mulig Leilighed til at vorde underrettede om de til dem uindløst henliggende Breve, vilse Vi allernaadigst: 1) at det skal paalægges samtlige Postkontorer, at ophænge Lister over de uindløste Breve, uden for Postkontoret tvende Timer dagliggen, paa de Tider da ingen ankommende eller afgaaende Posts Expedition deri maatte være til Hinder; men paa de Steder i Provindserne, hvor der ikke maatte være Leilighed til at hænge disse Lister udenfor, ophænges de i Postkontoret, til hvilket Enhver altsaa imidlertid bør have fri Udgang. 2) I Kjøbenhavn iagttages desuden, ligesom hidtil, at de uindløste Breve bekendtgøres ved hver Maanedes Udgang i Adresse-Kontorets Efterretninger. Paa samme Maade skal i alle øvrige Kjøbstæder i Bore Riger og Hertugdømmene, hvor offentlige Tidender udgives, i Overeensstemmelse med Vor Resolution af 7 Marts 1794, i disse Tidender, ved hver Maanedes Udgang indrykkes en Fortegnelse fra Post-Kontoret over de fra sidste Maaned uindløst henliggende Breve.

3) De uindløste Forstkuds-Breve, for hvilke Forstkuds-Porto til de udenrigske Post-Kontorer er bleven betalt, skulle, naar de ikke efter den i de foregaaende Poster ommaeldte Bekjendtgjørelse vorde indløste, sendes tilbage til Postkontoret i Hamborg, ved Enden af den næstpaafølgende Maaned, efter at de ere ankomne. 4) Een Maaned efter ethvert Aars Udgang skulle de Postkontorer, som i Overeensstemmelse med anden Post have i de offentlige Tidender ladet indrykke Fortegnelser over de uindløste Breve, paa ny bekjendtgjøre i de samme Aviser, hvori Maanedes Fortegnelserne have været indrykkede, at af de i Aviserne, hvis No. nævnes, indførte uindløste Breve fra forrige Aar, ere ifkun de i Bekjendtgjørelsen benævnte Nommere indløste, i hvis Følge de øvrige uindløste Breve vorde indsendte til General-Postamtet med Post-Regnskabet, isald de ikke endnu, forinden dette Regnskabs Indsendelse, vorde indløste. 5) Endeligen ville Vi, at General-Postamtet skal for Fremtiden, forinden Aabningen af et Aars uindløste Breve foretages, bekjendtgjøre i de berlingske Aviser og Altonaer-Merkur, at de med Postkontorerne Brevpost-Regnskaber, for det i Bekjendtgjørelsen benævnte Aar, indkomne uindløste Breve, vorde nu, efter den General-Postamtet meddeelte Autorisation, aabnede, for saavidt de ikke endnu inden 6 Ugers Forløb maatte vorde indløste. C) I øvrigt skal det være General-Postamtet formeent at læse de Breve, som saaledes aabnes, eller nogen Part deraf, naar

naar deri ikke findes Penge, Obligationer, eller Dokumenter af Værdi, da de, naar dette ikke er Tilfældet, bør, saasnart de ere aabnede, foranstaltes opbrændte; men endog af de Breve, i hvilke noget Saadant forefindes, bør intet læses, undtagen Affsendelsesstedet og Datum, samt Affsenderens Navn, paa det man derefter maa kunne foranstalte den foromnævnte Undersøgelse. D) I Henseende til Banko-Breve, eller Breve med Obligationer og Dokumenter eller Pakker, eller andre Sager, som ere ankomne med Pakkeposten, og hvortil Vedkommende ikke mælde sig inden Aar og Dag, efterat de ere indkaldte, for Kjøbenhavn, i Adresse-Kontorets Eftersretninger, og udenfor Kjøbenhavn i vedkommende Provincial-Avis, samt i begge Tilfælde tillige i de berlingke Aviser og Altonaer-Merkur, hvilken Indkaldelse strax foranstaltes, naar anden Efterspørgsel har været forgjæves, forholdes ligesom foran er bestemt, i Henseende til det, som maatte forefindes i de aabnede uindløste Breve, som ere forsendte med Brevposten, nemlig, at Pengene, efterat Brevene paa foromnævnte Maade ere aabnede, beregnes General-Postamtets Fattigkasse til Indtægt, og andre Sager, som have nogen Værd, realiseres til Fordeel for samme Kasse. Denne Bor Resolution bekjendtgjøres fra General-Postamtet ved en Plakat i det danske og tyske Sprog.

## Fovgivning.

Under 14 d. M. er, igjennem det danske Cancellie, udsærdiget et Reskript til Rektor og Professore ved Kjøbenhavns Universitet, af følgende væsentlige Indhold: Hs. Majestæt har ladet sig foredrage, at det ved Kjøbenhavns Universitet alt meer og meer skal være bleven Sædvane, at de unge Studerende, endog et halvt Aar efter Inscriptionen, underkaste sig den philosophiske Examen, og som oftest tillige begge dens Prøver, saa at de, ved saaledes at skynde sig alt for meget med denne Examen, ikke anvende tilstrækkelig Tid til at forskaffe sig de dertil udfordrende Kundskaber. For at see denne høist-fædelige Misbrug forebygget, har Hs. Majestæt allernaadigst fundet for godt at tillade, at den ved den kongelige Foundation og Anordning for Kjøbenhavns Universitet, af 7 Mai 1788, Kap. 3. § 8., angaaende den philosophiske Examen gjorte Bestemmelse, derhen maa forandres, at ingen af de Kandidater, der enten medbringe de saa kaldte Oplagspenge fra Skolerne, eller agte at ansøge akademiske Beneficia, herefter maa stædes til begge den philosophiske Examens Prøver, førend eet Aar, efter at han er bleven indskreven som akademisk Borger.

## Blandede Efterretninger.

Efter indloben Beretning til det kongelige Departement for de udenlandske Sager, fra den kongelige Mission

sion

sion i Konstantinopel, er Pesten der udbrudt med saadan Hestighed, at den endog har grebet om sig i Seraillet, og foranlediget, at Storherren har forladt dette sit sædvanlige Opholdssted.

---

For Cancelliet er fremsat det Spørgsmaal, hvorvidt en Lægds-Forskander er forbunden til, at erhverve Døbe-Attester for svenske Karle og Dreng, som ankomme her til Landet for at ernære sig ved at tjene hos Bønder, eller og komme herover med deres Forældre, og som af vedkommende Lægdsmand anmeldes, for, som opdagede, at gaae ind i Lægdsrullen. I denne Anledning har bemældte Kollegium, under 22 f. M., tilskrevet Landmilice-Sessionen for Kronborg Amt, at de, der ere fødte uden for Rigerne, ei høre til Lægds-Rullerne.

---

Ved Reskript til Stiftamtmanden og Biskoppen over Trondhjems Stift af 14 d. M. er det bevilget: at Konrektoren ved Trondhjems latinske Skole, Mag. Holst, maa, for den Tid han har forestaaet baade Rektoratet og Kon-Rektoratet ved denne Skole, tilstaaes en overordentlig Gratifikation af 600 Rdlr., samt, at ham maa overdrages Rektoratets Forretninger, indtil bemældte Skoles Reform, imod at nyde en aarlig Gratifikation af 400 Rdlr., og endelig at Collega Scholæ C. Middelfarthy maa, saalænge denne interimste Foranstaltning varer,

varer, konstitueres til Konrektor ved samme Skole, og derfor, foruden hans hidtil havende Indkomster, tillægges en aarlig Gratifikation af 200 Rdlr., hvilket alt udredes af Rektoratets Indtagters Beholdning.

---

Da det er indberettet til det danske Cancellie, at en Deel af Sorø Kjøbsteds Indvaanere lade deres Børn udeblive af Skolen, uden mindste antagelig Grund, og at ofte igjentagne Formaninger desangaaende have været frugtesløse, hvorimod de lade Børnene hendrive hele Dagen i Lediggang og opvove i Bankundighed: saa har bemældte Kollegium, efterat have derom forresponderet med Biskoppen over Sjællands Stift og Kommissionen for de danske Skolers bedre Indretning, under 1 d. M., tilskrevet Amtmanden over Sorø Amt, at de Forældre, Husbonder og Madmødre i Sorø Kjøbsted, som ikke tilbørligen holde deres Børn i Skole, men lade disse omdrive i Lediggang endog uden at sætte dem til noget nyttigt Haandværk, maae dikteres en efter Omstændighederne passende Mulk, for sliq deres Forsømmelse, hvilken dog, i intet Tilfælde, bør overgaae 3 Rdlr. for hver Uge, som Børnene befindes at have forsomt Skolen.

---

Til det danske Cancellie er indkommen følgende Forspørgsel: om Konsumtionsbetjentene, naar Rettensbe-

be.

betjenter, ved Inquisition om ulovlig Brændeviinsbrænden og Krohold, have fulgt dem paa de forlangte Steder, og de Førstnævnte paa det Spørgsmaal: om de agte at inquirere flere Steder? svare Nei, ikke dog ere pligtige, naar de Sidstnævnte have grundede Formodninger om, at der paa andre Steder, end hvor der er inquireret, findes Brændeviinsredskaber, at følge med Rettensbetjenter til de Steder, hvor de Sidste agte at inquirere, naar Dagen tillader det og Konsumtionsbetjentene ei derved opholdes Natten over? I denne Anledning har bemældte Kollegium, efterat have derom ført Brevverling med General-*Toldkammeret*, under 4 d. M., tilskrevet Amtmanden over Randers Amt: at det synes klart af den 8 Artikel i Forordningen af 2 Aug. 1786, at en Rettensbetjent kan, uden nogen *Told- og Konsumtionsbetjens* Medfølge, foretage Inquisition paa Landet om ulovligt Brændeviinsredskab; hvorimod *Told- og Konsumtionsbetjenterne*, til Sikkerhed for, at disse Forretninger skulle skee med Orden, ved nærmere Foranstaltning ere paalagte, ikke at foretage saadanne Inquisitioner, uden at de dertil requirere en Rettensbetjent.

---

En Kone, ved Navn Else Kathrine Nielsdatter, af Hou By, Sennels Sogn, Thy Land, har i endeel Aar givet sig af med Quaksalveri, og, i et over hende, den 16 Jan. 1794, paa Thisted-*Tinghuus*, holdet

For-

Forhør, foregivet sig dertil besejlet, fordi hun, ved Hjælp af guddommelig Indskydelse, havde lært at kure re adskillige og mangfoldige Sygdomme, og ei alene at see og kjende de Syges Svagheder, men og vide, hvilke Medikamenter for dem ere tjenlige til deres Helbredelse, ja endog, ved blot at berøre et Menneske udvædigen, at kunne erholde Kundskab om alt dette. Efter at hun tvende Gange, nemlig i Aarene 1796 og 1797, havde indgivet Ansøgning til Kongen om Tilladelse til at praktisere i Lægekunsten, og begge disse Ansøgninger ere blevne hende afslagne, have atter endeel Bønder af Thyland ansøgt for hende om samme Tilladelse. Cancelliet har derpaa, under 8 Febr. d. A., tilfrevet Amtmanden over Thisted Amt, hvis Erklæring herover i forveien har været indhentet, at ville betyde Supplikanterne, at det forbliver ved de faldne Resolutioner, og, at bemældte Else Kathrine Nielsdatter, saafremt hun vedbliver at praktisere, vil blive tiltalt for dette hendes lovstridige Forhold.

---

I det kongelige Videnskabernes Selskabsmøde, den 7 Marts sidstleden, forelæste Herr Professor Schow en historisk-philosophisk Afhandling over Spørgsmaalet: hvorledes kan Barbari eller Raahed og Uorden i Menneske-Samfundet bestaae med Kultur? Han viste saavel af den ældre, som nyere Historie,

rie, at Kultur under visse Omstændigheder altid har været forenet med slig Norden, at Aarsagen til denne Forening er en Mangel i Kulturen, og at det som mangler er Moralitet. Til Slutning anførte han tillige nogle af de vigtigste Aarsager til vore Tiders Immoralitet, og uddrog af det Hele den for vor Tid saa vigtige Sandhed, at den sande og ægte Kultur, fra hvilken Moralitet er uadskillelig, langt fra at vorde farlig for Menneske-Samsundet, maa under alle Omstændigheder, og til alle Tider, blive dets sikreste og fasteste Grundvold.

---

Da der til Cancelliet ofte indløber Klage over, at en Herredsfoged vægrer sig ved at medfølge paa Inquisitioner om utilladelig Brændeviinsbrænden uden for hans Jurisdiktions-Distrikt, saa har bemældte Kollegium, under Dags Dato, tilskrevet samtlige Øvrigheder i Danmark:

- 1) At Forordningen af 2 August 1786, angaaende Brændeviinsbrænden og Krohold paa Landet i Danmark, har bestemt, hvorledes en Rettens-Betjent, som ulovligen vægrer sig ved at medfølge paa Inquisitioner om utilladelig Brændeviinsbrænden, bør anses; og
  - 2) At det, i Følge bemældte Forordning, synes Inquirenterne tilladt, at medtage hvilken Rettens-Betjent de finde for godt, uden at denne sidste, i den
- Hen-

Henseende, er bunden til noget vist Jurisdiktions-  
Distrikt.

---

I Anledning af, at en Herredsfoged ei har villet foretage Udpantning efter den af Amtmanden dertil approberede Restanceliste paa de Sognesfolk, som ikke i Mindelighed have villet betale Sognepræsten den ham tilkommende Smaa-Redsel, paa Grund af, at Sognepræsten ei formeligen har requireret samme og ikke sendt ham Befordring; er for Cancelliet opkøstet det Spørgsmaal: om ikke ogsaa Udpantninger af dette Slags bør henregnes til dem, som Forordningen af 11 November 1791 § 4 besaler at skulle foretages af Sognesfogderne, og disse derfor nyde den i Forordningens 5 § bestemte Betaling.

I den Anledning har Cancelliet tilkjendegivet Bedkommende: at i slige Tilfælde bør Udpantning skee ved Sognesfogden.

---

I Anledning af en til Cancelliet indkommen Forespørgsel: om Lotserne i Gilleleie, efter deres Paastand, bør være frie for at tage Deel i Arbeid til Veienes, Kirkens og Skolens Reparation, paa Grund af det for Lots-Tjenesten udstedte Reglement, har bemældte Kollegium, efterat have derom korresponderet med den kongelige General-Beiskommission, under 5 f. M., tilfres-

vet

vet Amtmanden over Kronborg med flere Amtm., at ligesom det forrige Aar, i Henseende til Dragøes Potser, som Huusmænd og Jnderster, er bestemt, at der med dem ingen Undtagelse kan skee fra den i Bei-Forordningens 32 §. udtrykkeligen givne Forfæst, hvorefter enhver arbejdsfør Huusmand og Jnderst skal gjøre en Gangdag om Aaret, saa meget meer, som bemældte Potser, i Tilfælde af, at een eller anden skulde staae Fare for Tuur til Søes den Dag, han blev tilsagt at møde paa Beien, letteligen vilde kunne faae en anden Mand leiet i sit Sted, og i saa Fald bidrage i det høieste aarligen 2 Rk. til Landeveiens Vedligeholdelse, saa bør og Potserne paa Dragøe forrette den dem efter Bei-Forordningens 32 §. paaliggende Gangdag aarligen.

### Ledigt Embede.

Under det danske Cancellie: Bitterup og Tudsø Sognekald i Sjælland, 220 Rdlr.; Holstebro residerende Kapellani, 190 Rdlr.

### Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 14. Marts er Greve J. Bernstorff beskikket til fjerde Deputeret i det tyske Cancellie; Rektoren ved Christiania latinske Skole, Doktor Theol. N. Treschow, og Rektoren ved den latinske Skole i Horsens, Mag. D. Worm, ligeledes til overordentlige Professore; geographisk Landmaaler S. Jversen

sen til Landmaalings-Inspektør; Sognepræsten for Schi-  
ve og Nesen Menigheder i Viborg Stift, F. W. Wind,  
efter Ansøgning, i Naade entlediget med Pension; den  
residerende Kapellan i Errøestjøbing, B. M. Wedel,  
bestikket til Sognepræst for Marstal Menighed paa Er-  
øe; Sognepræsten for St. Jbs og St. Jørgens Me-  
nigheder i Sjælland, O. Grundtvig, til Sognepræst for  
Terkildstrup og Lillebrænde Menigheder paa Falster;  
Sognepræsten for Ørum, Gammelstrup og Borris Me-  
nigheder i Viborg Stift, G. M. Thorbull, til Sogne-  
præst for Kobberup og Fellingberg Menigheder i samme  
Stift; Sognepræsten for Bang og Thorup Menigheder  
i Aalborg Stift, P. Berthelsen, til Sognepræst for  
Klim og Thorup Menigheder i samme Stift; Sogne-  
præsten til Lund og Flekkefjord, samt Provst i Dalernes  
Provsti i Christiansands Stift, J. E. Finckenhagen,  
til Sognepræst for Næss Præstegjæld paa Øvre Rom-  
merige i Aggershuus Stift; Kand. Theol. H. Sidel-  
mann konfirmeret til Personel-Kapellan for Sneum og  
Tjereborg Menigheder i Ribe Stift.

Under det tydske Cancellie: Den 7 Marts er  
Hr. Kammerherre F. Greve af Reventlov til Emken-  
dorf udnævnt til Geheimeraad og til Kurator ved Uni-  
versitetet i Kiel. Den 14 er første Expeditions-Sekre-  
tær i det tyske Cancellie, Justitsraad E. Janssen, be-  
stikket til virkelig Etatsraad.

Under

Under Generalitetet: Den 7 Marts er Batalions-Kommandøren i det 1ste trondhjemske Infanteri-Regiment, Oberstlieutenant v. Pavels, efter Ansøgning, i Naade dimitteret med Obersts Karakter og Pension; og i hans Sted Batalions-Kommandøren, Oberstlieutenant v. Brodtkorb forflyttet til den 3die Batalion som Kommandør; Major v. Meyer udnævnt til Kommandør for den 1ste Batalion; karakteriseret Kapitein v. Bay til Chef for det strindenske Kompagni; Second-Lieutenant v. Brodtkorb til Prem. Lieutenant ved de Nationale; Sec. Lieutenant v. Rosenwinde forsat fra de Gevorbne til de Nationale; Fændrik v. Bernhofft beskikket til Sec. Lieutenant ved de gevorbne Kompagnier, og Fændrik a la suite v. Krogh til virkelig Fændrik, samt lige ved bemældte Regiment. Den ved det tellemarkske Infanteri-Regiment staaende Prem. Lieutenant v. Coucheron er, efter Ansøgning, i Naade forundt Afseend med Pension; Sec. Lieutenant v. Prydz i hans Sted beskikket til Prem. Lieutenant ved de Nationale; Second-Lieutenant v. Høyum forflyttet til Grenadeer-Kompagnierne, og Fændrik a la suite af 1ste aggershusiske Infanteri-Regiment, v. Gløersen, udnævnt til Sec. Lieutenant ved det tellemarkske Regiments nationale Kompagnier. Ved det nordensjeldske Infanteri-Regiment er Fændrik v. Torstensen udnævnt til virkelig Sec. Lieutenant i afdøde v. Lundezons Sted, og Fændrik á la suite v. Schøyen til virkelig Fændrik, samt Stykjunger af Artila

illeri-Korpsset, P. O. N. v. Gruner til Fændrik á la suite ved bemældte Regiment. Korpöral P. v. Holst udnævnt til Kornet á la suite ved det syenske Regiment lette Dragoner, og N. T. Baron de Selbye til Kornet á la suite ved Husar-Regimentet. Samme Dato er Legations-Sekretæren i Berlin, Kapitain L. v. Knoblauch, benaadet med Majors Karakter af Infanteriet, og Tøt-huusforvalteren ved Kjöbenhavns Arsenal, A. Lund, bestilt til virkelig Krigsraad; ligeledes er den ved Landkadet-Kompagniet staaende Tegnemester, Pontoppidan, for-medelt Alderdom og Svaghed, afgaaet paa Pension, og Prem. Lieutenant v. Haffner af Artilleri-Korpsset i hans Sted tillige bestikket til Tegnemester ved bemældte Kompagni.

**Under General-Postamtet:** Den 7 Marts er Birkedommer og Postmester J. Friis i Naade og med Pension entlediget fra Postmester-Embedet i Naakau, og dette Embed igjen forundt Told- og Konsumtions-Inspektøren sammesteds, Ritmester H. H. Wengen; Postmesteren i Roeskilde, J. S. Johne, bestikket til Postmester i Nyborg, og Postfører J. Petersen igjen til Postmester i Roeskilde.

**Under Admiralitetet:** Den 28 Febr. er Kjöbmand F. F. Morellet i Genua bestikket til Kommissaire Pourvoyeur for de kongelige danske Krigsskibe i Republiken Genuas Havne.